

УДК 657.47

Катерина КОРОЛЬ

ОБ'ЄКТИ ОБЛІКУ ЗАТРАТ У ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Резюме. Діяльність будь-якого суб'єкта господарювання можлива за умови забезпечення системи управління достовірною, повною і детальною інформацією про наявність і використання ресурсів такого суб'єкта господарювання. Розуміння змісту та раціональний вибір об'єктів обліку затрат є однією з ґрунтовних підстав забезпечення достовірності та повноти інформації про фактичну собівартість продукції, робіт, послуг та ідентифікації затрат відносно видів продукції. Відповідно формування переліку об'єктів обліку затрат за видами та номенклатурою є однією з передумов підвищення адресності ідентифікації затрат відносно до видів об'єктів обліку в умовах практичної діяльності промислових підприємств.

Ключові слова: об'єкти обліку затрат, затрати, види об'єктів обліку затрат.

Kateryna KOROL

COST ACCOUNTING OBJECTS IN ENTERPRISES' ACTIVITY

Summary. The activity of entities is possible if management system is ensured with true, complete and detailed information about availability and resources of such entity. The last, in turn, is possible in conditions of rational organization of management accounting in the company activity. Understanding the meaning and rational choice of cost accounting objects is one of the fundamental bases to ensure the accuracy or completeness of the actual cost of products and services and identify costs in relation to products kinds. The goal of this investigation is to search for approaches to the development of management accounting methodological basics. The decision of the following tasks is necessary to achieve the purposed goal: research the concepts of «objects of cost accounting», «accounting objects» and «cost objects» through a comparative analysis of the economic literature and investigate establishing linkages between them; determinate approaches of «cost objects» interpretation; make definition of «cost objects» types with their corresponding nomenclature. The results of investigation are the following: it is expedient to combine the categories «objects of cost accounting», «objects of accounting» and «cost objects» into one – «objects of cost accounting»; it is expedient to specify the category " objects of cost accounting " as a set of production costs, grouped according to various criteria; objects of cost accounting are grouped by type and nomenclature. Using the suggested recommendations at methodological and technical stage of management accounting organization will increase cost identification of different types cost objects at the enterprises.

Key words: cost objects, cost, cost object types.

Постановка проблеми. Діяльність будь-якого суб'єкта господарювання можлива за умови забезпечення системи управління достовірною, повною і детальною інформацією про наявність і використання ресурсів такого суб'єкта господарювання. Отже, бухгалтерський облік затрат займає особливе місце в системі управління, оскільки за допомогою облікових процедур накопичується інформація про ресурси підприємства як в ретроспективі, так і поточному періоді та перспективі.

Важливість поняття «об'єкт обліку затрат» для управлінського обліку та виробничого обліку як його складової є значною. Адже вірне розуміння та вибір об'єктів обліку затрат є однією з ґрунтовних підстав забезпечення достовірності та повноти інформації про фактичну собівартість продукції, робіт, послуг та ідентифікації затрат відносно до видів продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічній літературі питання змісту поняття «об'єкт обліку затрат» досліджувалось у працях багатьох вчених-економістів: Нападовської Л.В. [9, с.137], Сопка В.В. [14, с.265], Палія В.Ф. [11],

Пушкар М.С. [13], Давидова Г.М. [5, с.78], Вахрушиної М.А., Расказової-Ніколаєвої С.А. [1, с. 23], Карпової Т.П. [8, с. 141], Гуцаленко Л.В., Фабіанської В.Ю. [4, с.19], Прохар Н.В., Ночовної Ю.О. [12, с.193], Ентоні Р., Риса Дж, [6, с.312], Калахана К., Стретса Г., Брукса Л. [20, с.73], Бойда К., Епстена Л., Холтзмана М.Р. [17, с.421], Аткинсона А., Каплана Р., Матсумури Е.М., Марка Янга С. [22, с.511] та ін.

Поряд зі значною увагою до визначеної категорії в науковій літературі спостерігається ряд питань, які потребують вирішення. Зокрема, проблемним залишається питання застосування категорій «об'єкти обліку витрат», «об'єкти обліку», «об'єкти затрат» та «об'єкти обліку затрат»; неоднозначним є трактування змісту означених категорій, дискусійним – перелік видів «об'єктів обліку затрат» та відповідна їм номенклатура.

Мета статті – пошук підходів до розвитку методологічних основ організації управлінського обліку. Досягнення визначеної мети зумовлює необхідність вирішення таких завдань:

– дослідження змісту понять «об'єкти обліку витрат», «об'єкти обліку», «об'єкти затрат» та «об'єкти обліку затрат» шляхом порівняльного аналізу економічної літератури та встановлення взаємозв'язків між ними;

– виокремлення підходів до трактування змісту поняття «об'єкт обліку затрат»;

– визначення видів «об'єктів обліку затрат» та відповідної їм номенклатури.

Виконання наведених завдань дає змогу акцентувати увагу на ідентифікації затрат відносно до видів продукції при організації управлінського обліку на методологічному та технічному рівні його впровадження в умовах практичної діяльності підприємств.

Виклад основного матеріалу. Дослідження питання трактування змісту поняття «об'єкт обліку затрат» у спеціалізованій нормативній та науковій літературі наведено в табл.1. Результати дослідження дають змогу визначити: розуміння змісту терміну «об'єкт обліку затрат» є неоднозначним. Деякі вчені, зокрема Сопко В.В. [14, с.265], Нападівська Л.В. [9, с.137] розрізняють тільки поняття «об'єкти обліку», вчені Верига Ю.А., Іщенко В.Л., Гладких Т.В. [2, с.60], Гуцаленко Л.В., Фабіанська В.Ю. [4, с.19] – поняття «об'єкти витрат», Прохар Н.В., Ночовна Ю.О. [12, с.193] – «об'єкти обліку витрат». Однак найбільша група вчених виділяє категорію «об'єкти обліку затрат». Це Палій В.Ф. [11], Пушкар М.С. [13], Давидов Г.М. [5, с.78], Карпова Т.П. [8, с.141, 339], Олійник О.В [10, с.10], Єфремова А.А. [7, с.71] тощо. Серед західних вчених поширеним є використання терміну «об'єкт затрат», – Шмідт М. [24], Аверкамп Г. [18], Калахан К., Стретс Г., Брукс Л. [20, с.73], Аткинсон А., Каплан Р., Матсумура Е.М., Марк Янг С. [22, с.511], Бойд К., Епстен Л., Холтзман М.Р. [17, с.421] та ін.

Таблиця 1

Аналіз визначень категорії «об'єкт обліку затрат» в економічній літературі

Table 1

Analysis the category «cost object» in economic literature

Зміст поняття Джерело	1. Об'єкт обліку як затрати:	1.1.... згруповані для визначення собівартості	1.2.... згруповані за різноманітними ознаками	1.3.... як затрати на виробництво, реалізацію та доведення продукції до споживача	2. Ознаки групування	3. Новий продукт праці	4. Перелік видів: виріб, переділ, вид виробництва, продукт, замовлення, підрозділ, діяльність	5. Предмет, сегмент діяльності	5.1. ... для оцінки якого необхідний окремий показник затрат	6. Продукція (роботи, послуги) вид діяльності	6.1. ... що потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом витрат	7. Об'єкт віднесення витрат	8. Об'єкт пов'язаний із затратами
Нападівська Л.В. [9, с.137]	○		○	○			□						
Сопко В.В. [14, с.265]						○							
Палій В.Ф. [11]	□	□			□								
Пушкар М.С. [13]	□	□		□									
Давидов Г.М. [5, с.78]	□				□								
Вахрушина М.А., Расказова- Ніколаєва С.А.[1, с. 23]								□	□				
Верига Ю.А., Іщенко В.Л. [2, с.60]										△	△		
Олійник О.В. [10, с.10]	□			□									
Карпова Т.П. [8, с. 141]					□					□	□		
Гуцаленко Л.В., Фабіанська В.Ю. [4, с.19]							△						△
Сфремова А.А. [7, с. 71]	□	□											
Аткінсон Е.А., Банкер Р.Д., Янг С.М., Каплан Р.С. [15, с.849]								□	□				
Ентоні Р., Рис Дж, [6, с.312]							□						
Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж. [16, с.20]								□	□				
Прохар Н.В., Ночовна Ю.О.[12, с.193]	◇		◇										
Шмідт М. [24]							△						△
Аверкамп Г. [18]							△			△	△		
Брег С. [19]								△	△				
Півлер Р. [23]										△	△		
Каплан Д. [21]										△	△		
Калахан К., Стретс Г., Брукс Л. [20, с.73]										△			
Аткінсон А., Каплан Р., Матсумура Е.М., Марк Янг С. [22, с.511]							△			△	△		
Бойд К., Епстен Л., Холтзман М.Р.[17, с.421].							△			△	△		△

*Примітка: ○ – твердження, які розкривають зміст поняття «об'єкти обліку»; △ – твердження, які розкривають зміст поняття «об'єкти витрат»; □ – твердження, які розкривають зміст поняття «об'єкти обліку затрат»; ◇ – твердження, які розкривають зміст поняття «об'єкти обліку витрат»; △ – твердження, які розкривають зміст поняття «об'єкти затрат»

Водночас, деякі вчені та дослідники виділяють не одне, кілька взаємопов'язаних понять: Нападовська Л.В. [9, с.137], яка дає визначення і змісту поняття «об'єкти обліку» і змісту поняття «об'єкти обліку затрат»; Гуцаленко Л.В. та Фабіанська В.Ю. [4, с.19], які визначають «об'єкти витрат» та «об'єкти обліку витрат». Раціональним є приєднання до групи вчених, що визначають «об'єкти обліку затрат», адже саме таке формулювання досліджуваної категорії репрезентує її адресність щодо належності до сфери бухгалтерського облікового знання. Підтримуючи думку цих вчених, зауважимо наявність численних тотожностей між визначеннями для категорій «об'єкти обліку затрат», «об'єкти витрат», «об'єкти затрат» та «об'єкти обліку» у працях різних дослідників. Детальніше це буде розглянуто нижче.

Проаналізувавши зміст визначень (табл.1), зокрема те, що одне й те ж твердження у різних авторів може розглядатись і як «об'єкт обліку затрат», і як «об'єкт витрат». Зокрема Верига Ю.А., Іщенко В.Л., Гладких Т.В [2, с.60] розглядають «об'єкт витрат як продукцію, роботи, послуги або вид діяльності, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом (виконанням) витрат»; Карпова Т.П. [8, с.141, 339] визначає близьке за змістом формулювання для категорії «об'єкт обліку затрат». Подібні тотожності були визначені також і для категорій «об'єкти обліку затрат», «об'єкти витрат» та «об'єкти затрат», зокрема. Нападовська Л.В., Энтони Р., Рис Дж, визначають перелік видів «об'єктів обліку затрат»; «виріб, переділ, вид виробництва, продукт, замовлення, підрозділ, діяльність» [9, с.137; 6, с.312], в той же час авторами Гуцаленко Л.В. і Фабіанською В.Ю. [4, с.19] означений перелік розглядається як «об'єкти витрат». Західні дослідники Шмідт М. [24], Аверкамп Г. [18], Бойд К., Епстен Л., Холтzman М.Р. [17, с.421] та ін. означений перелік розглядають як «об'єкти затрат». Не менші тотожності спостерігаються й при визначенні різними авторами змісту «об'єктів обліку» та «об'єктів обліку затрат», а саме: затрати визначаються Нападовською Л.В. [9, с.137] як об'єкт обліку, а Палій В.Ф. [11], Пушкар М.С. [13], Давидов Г.М. [5, с.78], Олійник О.В. [10, с.10], Гуцаленко Л.В., Фабіанська В.Ю. [4, с.19] та Єфремова А.А. [7, с.71] їх визначають як «об'єкти обліку затрат». Описані тотожності та паралелі не є вичерпними. Беручи до уваги отримані за результатами дослідження висновки, доцільним було визначити необхідність об'єднання наведених категорій в одну – «об'єкти обліку затрат».

З урахуванням визначених тотожностей у ході дослідження (табл.1) було виокремлено такі підходи до визначення поняття «об'єкт обліку затрат»:

1. Об'єкт обліку затрат – затрати, згруповані для визначення собівартості. Представниками цього підходу є Нападовська Л.В. [9, с.137], Палій В.Ф. [11], Пушкар М.С. [13], Давидов Г.М. [5, с.78], Олійник О.В. [10, с.10], Гуцаленко Л.В., Фабіанська В.Ю. [4, с.19] та Єфремова А.А. [7, с.71]. Причому, автори Єфремова А.А. та Палій В.Ф. зауважують на реальних затратах як об'єкта обліку затрат, зокрема на те, що такі затрати згруповані для визначення собівартості. В останньому твердженні до них приєднується також Пушкар В.Ф. Нападовська Л.В. розширює загальноприйняте визначення ознак, визначивши об'єкти обліку затрат «як затрати, згруповані за різноманітними ознаками» [9, с.137], а не лише для визначення собівартості. Підтримуючи останнє твердження, зауважимо, що виробничий облік (облік затрат) як частина управлінського обліку не може обмежуватись у визначенні об'єктів лише собівартістю, адже для управління на сучасному етапі його розвитку може бути потрібна найрізноманітніша інформація, згрупована за різними ознаками. Наслідком цього є необхідність урахування при визначенні об'єктів обліку вимоги групування затрат за різними ознаками.

2. Об'єкт обліку затрат як продукція (роботи, послуги), вид діяльності, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом витрат. Серед науковців представниками означеного підходу є Верига Ю.А., Іщенко В.Л., Гладких Т.В. [2, с.60], Карпова Т.П. [8, с.141, 339], Аверкамп Г. [18], Півлер Р. [23], Каплан Д. [21], Бойд К., Епстен Л., Холтzman М.Р. [17, с.421], Аткінсон А., Каплан Р., Матсумура Е.М., Марк Янг С. [22, с.511] та певною мірою Сопко В.В., який визначає об'єкт обліку затрат як новий продукт праці [14, с.265]. Хоча наведений підхід є одним із загальноприйнятих, необхідно зауважити на його обмеженості порівняно з першим підходом. Цей підхід орієнтований перш за все на визначення собівартості продукції, робіт чи послуг або виду діяльності. Тобто на носій затрат, а не на затрати, що виникають у процесі виробництва. Таким чином, значно звужується його корисність для апарату управління підприємством. Означене визначення враховує значення виробничого обліку лише для фінансового обліку. Практика ж вимагає виходу виробничого обліку за ці межі.

3. Об'єкт обліку затрат як ознаки групування – Давидов Г.М. [5, с.78], Карпова Т.П. [8, с.141, 339]. Наведений підхід передбачає розгляд об'єкту обліку затрат у вузькому розумінні, отже передбачає доповнення щодо визначення об'єкта обліку затрат у широкому розумінні. Доцільним є застосування його у поєднанні з іншими підходами.

4. Об'єкт обліку затрат як предмет, сегмент діяльності, для оцінювання якого необхідний окремий показник затрат. Представники: Расказова-Ніколаєва С.А., Сидорова М.І. [1, с.23], Аткінсон Е.А., Банкер Р.Д., Каплан Р.С., Янг С.М. [15, с.849], Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж. [16, с.20], Брег С. [19]. Авторами зауважено на кінцевий результат діяльності, однак ширшим вбачається підхід, де первинним об'єктом обліку затрат є саме затрати, а не їх результат.

5. Об'єкт обліку затрат, як перелік видів об'єктів. Цей підхід є подібним до третього підходу, тобто передбачає його застосування у поєднанні з іншими підходами. Представники: Нападовська Л.В. [9, с.137], Гуцаленко Л.В., Фабіанська В.Ю. [4, с.19], Ентоні Р., Рис Дж. [6, с.312]. Шмідт М. [24], Аверкамп Г. [18], Аткінсон А., Каплан Р., Матсумура Е.М., Марк Янг С. [22, с.511], Бойд К., Епстен Л., Холтzman М.Р. [17, с.421]. Як бачимо з переліку представників, цей підхід у чистому вигляді майже не зустрічається, адже раціональним є його поєднання з іншими підходами.

6. Об'єкт обліку затрат як об'єкт пов'язаний із затратами. Цей підхід характерний для західних науковців. Представниками є Бойд К., Епстен Л., Холтzman М.Р. [17, с.421], Шмідт М. [24]. Зміст досліджуваної категорії розглянуто широко, однак особливості категорії «об'єкт обліку затрат», зокрема те, що відрізняє її від інших облікових категорій, не враховано. Наведений підхід передбачає розгляд об'єкта обліку затрат у максимально широкому розумінні. Отже, раціональним для уточнення особливостей досліджуваної категорії є застосування його у поєднанні з іншими підходами.

З урахуванням отриманих результатів дослідження об'єкт обліку затрат для машинобудування можна уточнити як сукупність затрат на виробництво, згрупованих за різноманітними ознаками.

Як зауважує Карпова Т.П., на вибір об'єктів обліку затрат істотно впливають особливості технології виробництва, тип організації виробництва, структура управління підприємством, технічні параметри вироблюваної продукції, ступінь розвитку внутрішніх госпрозрахункових відношень та ін. Характеристики різні й тому номенклатура об'єктів обліку затрат розробляється індивідуально кожним підприємством [8, с.142]. Подібної думки дотримуються також дослідники Гуцаленко Л.В., Фабіанська В.Ю. [4, с.19], зауважуючи на важливості, разом із вже

визначеними, системи контролю за затратами при виборі об'єктів обліку затрат. Крім того, дослідники Гуцаленко Л.В., Фабіанська В.Ю [4, с.19] та Глушаченко А.І. [3, с.90] визначають основним критерієм при встановленні об'єктів обліку затрат потребу визначення пов'язаних з виробництвом затрат та порівняння їх з плановими.

Таким чином, в обліковій системі можна виділити такі групи об'єктів обліку затрат: категорії затрат, місця виникнення затрат, центри відповідальності, види продукції. У цьому випадку номенклатура об'єктів обліку затрат може включати: місця виникнення затрат, центри відповідальності, статті затрат, види або групи однорідної продукції, процеси, фази й стадії технологічних процесів (переділи), окремі операції тощо. За видами продукції об'єкти обліку затрат у машинобудуванні можуть бути деталізовані на вироби, заготовки, деталі, складальні одиниці, комплекси та комплекти. За видами продукції об'єкти обліку затрат можна визначити як носії затрат. Згруповані об'єкти обліку затрат для машинобудування наведені в табл.2.

Таблиця 2

Об'єкти обліку затрат для машинобудування

Table 2

Cost objects for engineering

№ з/п	Вид (група) об'єктів обліку затрат	Номенклатура об'єктів обліку затрат
A	1	2
1	Категорія затрат	Статті затрат, елементи затрат
2	Місця виникнення затрат і центри відповідальності	Структурні підрозділи, стадії технологічного процесу, фази виробництва, технологічні переділи, операції виробничих процесів, роботи виробничих операцій, види виробництв: основне, допоміжне виробництва, обслуговуюче господарство, центри затрат
3	Види продукції	Готова продукція – вироби, складальна одиниця, комплекси та комплекти; напівфабрикати – заготовки, деталі; замовлення, роботи, послуги

Запропонований перелік об'єктів обліку затрат є доцільним для використання на технічному етапі організації управлінського обліку затрат при розробленні інструкцій та положень з обліку затрат в умовах практичної діяльності промислових підприємств.

Висновки. За результатами дослідження пропонується:

- об'єднати категорії «об'єкти обліку витрат», «об'єкти обліку», «об'єкти затрат» та «об'єкти обліку затрат» в одну – «об'єкти обліку затрат»;
- уточнити категорію «об'єкт обліку затрат» як сукупність затрат на виробництво, згрупованих за різноманітними ознаками;
- до переліку об'єктів обліку затрат за видами: категорія затрат, місця виникнення затрат і центри відповідальності, види продукції – віднести об'єкти обліку затрат за номенклатурою: статті затрат, елементи затрат; структурні підрозділи, стадії технологічного процесу, фази виробництва, технологічні переділи, операції виробничих процесів, роботи виробничих операцій, види виробництв; готова продукція (вироби, складальна одиниця, комплекси та комплекти; напівфабрикати, замовлення, роботи, послуги) відповідно.

Використання запропонованих рекомендацій на методологічному та технічному етапі організації управлінського обліку підвищить адресність ідентифікації

затрат відносно різноманітних видів об'єктів обліку в умовах практичної діяльності промислових підприємств.

Conclusions. The results of investigation are the following:

- it is expedient to combine the categories «objects of cost accounting», «objects of accounting» and «cost objects» into one – «objects of cost accounting»;
- it is expedient to specify the category «objects of cost accounting» as a set of production costs, grouped according to various criteria;
- objects of cost accounting are grouped by type and nomenclature.

Using the suggested recommendations at methodological and technical stage of management accounting organization will increase cost identification of different types cost objects at the enterprises.

Використана література

1. Вахрушина, М.А. Управленческий учет-1: учеб. пос. [Текст] / М.А. Вахрушина, Расказова-Николаева С.А., Сидорова М.И. – М.: БИНФА, 2011. – 141 с.
2. Верига, Ю.А. Бухгалтерський облік і аудит. Термінологічний українсько-російсько-англійський словник. [Текст] / Ю.А. Верига, В.Л. Ішенко, Т.В. Гладких та ін. – К.: Центр навчальної літератури, 2012. – 292 с.
3. Глушаченко, А.І. Облікова політика як елемент підвищення ефективності управлінського обліку [Текст] / А.І. Глушаченко // Облік і фінанси АПК. – Київ, 2006. – №12. – С.89–91. – С.90.
4. Гуцаленко, Л.В. Організація обліку і контролю виробництва біологічного палива: монографія [Текст] / Л.В. Гуцаленко, В.Ю. Фабіанська. – Вінниця: ТД «Едельвейс і К», 2013. – 262 с.
5. Давидов, Г.М. Облікова політика: навч. посібн. [Текст] / В.М. Савченко, О.В. Пальчук, Л.В. Саловська та ін.; за ред. Г.М. Давидова. – К.: Знання, 2010. – 479 с.
6. Энтони, Р. Учет: ситуации и примеры: пер.с англ.; под ред. и с предисл. А.М.Петрачкова. [Текст] / Р. Энтони, Дж Рис. – М.: Финансы и статистика, 1998.– 558 с.
7. Ефремова, А.А. Себестоимость: от управленческого учета затрат до бухгалтерского учета расходов [Текст] / А.А. Ефремова. – М.: Вершина, 2006. – 208 с.
8. Карпова, Т.П. Управленческий учет: учебник для вузов [Текст] / Т.П. Карпова. – 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Юнити-Дана, 2004. – 351 с.
9. Нападівська, Л.В. Управлінський облік: підруч. для вузів [Текст] / Л.В. Нападівська. – 2-ге вид., доопрац. та допов. – К: Київ.нац.торг.-екон. ун-т, 2010. – 648 с.
10. Олійник, О.В. Витрати в системі бухгалтерського обліку: теорія, методика, практика (на прикладі підприємств промисловості нерудних матеріалів): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» [Текст]/ О.В. Олійник. – Т., 2002. – 22 с.
11. Палий, В.Ф. Основы калькулирования [Текст] / В.Ф. Палий. – М.: Финансы и статистика, 1987. – 288 с.
12. Прохар, Н.В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: монографія [Текст] / Н.В. Прохар, Ю.О. Ночовна. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 257 с.
13. Пушкар, М.С. Управлінський облік [Текст] / М.С. Пушкар. – Т.: Поліграфіст ЛТД, 1995. – 218 с.
14. Сопко, В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством; навч. посібн. [Текст] / В.В. Сопко. – К: КНЕУ, 2006. – 526 с.
15. Управленческий учет. – 3-е издание: пер. с англ. [Текст] / Энтони А. Аткинсон, Раджив Д. Банкер, Роберт С. Каплан, С. Марк Янг. – М: Вильямс, 2005. – 874 с.
16. Хорнгрен, Ч.Т. Бухгалтерський учет: управленческий аспект: пер. с англ.; под ред. Я.В. Соколова [Текст] / Ч.Т. Хорнгрен, Дж. Фостер. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 416 с.
17. Accounting All-In-One For Dummies [Text] / Ken Boyd, Lita Epstein, Mark P. Holtzman etc. – New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., 2014. – 746 p.
18. Averkamp, H. Cost object [Електронний ресурс] / Harold Averkamp // Dictionary accounting couch. – 2015. – Режим доступу: <http://www.accountingcoach.com/terms/C/cost-object>.
19. Bragg, S. What is a cost object? [Електронний ресурс] / Steven Bragg // Accounting Tools. – 7.02.2015. – Режим доступу: <http://www.accountingtools.com/questions-and-answers/what-is-a-cost-object.html?printerFriendly=true>.
20. Callhan, K.R. Project management accounting budgeting, tracking and reporting costs and profitability [Text] / Kevin R. Callahan, Gary S. Stretz, Lynne M. Brooks. – 2nd ed. – New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., 2011. – 226 p.

21. Caplan, D. Management accounting concepts and techniques [Електронний ресурс] / Dennis Caplan // Management accounting concepts and techniques. – Chapter 8: Product Costing. – 2010. – Режим доступу: <http://denniscaplan.fatcow.com/Chapter08.htm>.

22. Management accounting information for decision-making and strategy execution [Text] / Anthony A. Atkinson, Robert S. Kaplan, Ella Mae Matsumura, S. Mark Young. – 6th ed. – New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2012. – 551 p.

23. Peavler, R. Cost object definition [Електронний ресурс] / Rosemary Peavler // [Business Finance Expert glossary](#). – 2015. – Режим доступу: <http://bizfinance.about.com/od/glossary/g/Cost-Object.htm>.

24. Schmidt, M. Cost object explained definition, meaning, and usage [Електронний ресурс] / Marty Schmidt // Business Encyclopedia, ISBN 978-1-929500-10-9. – 2015. – Режим доступу: <https://www.business-case-analysis.com/cost-object.html>.

Отримано 27.03.2015